

عنوان مقاله:

کتیبه نگاری آیات قرآنی بر مناره های سلجوقی

محل انتشار:

دوفصلنامه نگارینه هنر اسلامی، دوره 2، شماره 7 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

مجید ساریخانی - عضو هیئت علمی دانشگاه شهرکرد

اکبر شریفی نیا - کارشناس ارشد باستان‌شناسی - دانشگاه تربیت مدرس

طیبه شاکرمی - دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشگاه پیام نور

خلاصه مقاله:

در گستره وسیع فرهنگ و هنر اسلامی، معماری تجلی گاه حضور و وجود آیات الهی، سخنان اولیاء و انبیاء الهی است. اینگونه ابنیه همچون مسجد و مناره را می توان بارزترین آثاری دانست که اندیشه اسلامی در ساخت و تزئین آنها تاثیرگذار و متبلور گشته است. مناره ها از جمله آثاری است که با کاربری دینی و غیردینی (محل اذانگویی و وابسته به بناهای مذهبی یا میل راهنما) مزین به نقوش متنوع هندسی، کتیبه ای و... است. هدف اصلی این پژوهش بررسی و تبیین جایگاه کتیبه نگاری در تزئینات مناره های سلجوقی است. سوال پژوهش عبارت است از اینکه آیات الهی نقش شده بر مناره های سلجوقی بازگوکننده کدام مفاهیم و مضامین دینی است؟ چهارچوب پژوهش بر این فرضیه استوار است که هنرمندان در کتیبه نگاری مناره های سلجوقی همچون مناره چه لدختران، مناره گار، مناره زیار، مناره ساربان و ... با به کارگیری آیات الهی چون هو السميع العليم، هو غفور رحيم، ا لله ربی، ا لله اکبر، آیه الکرسی و ... ضمن بازگو کردن صفات مطلق خداوند و تاکید بر آن ها، ترکیبی هدفمند از ارتفاع مناره ها به همراه مضمون کتیبه هایی که حاکمیت خداوند را بر جهان تاکید می کند، در نظر داشته است. مناره های دوره اسلامی که در نگاه عرفانی و حکمی، ستونهایی میان زمین و آسمان تعبیر و تفسیر می شوند، فضاهای یاند که نگاه مخاطب را به علت مرتفع بودن آن ها از زمین به سمت آسمان هدایت می کنند. هنرمندان طراح این بناها با به کارگیری جملات و آیات دینی که متذکر صفات مطلق خداوند و نشان دهنده حاکمیت پروردگار بر هستی است، نگاه مخاطب را در این سیر صعودی بارور و در نهایت ذهن مخاطب را با اندیشه ای که حاکمیت الهی را هشدار می دهد در نقطه پایانی ارتفاع مناره ها به سمت آسمان متوجه می سازد. بنابراین می توان بیان داشت که، مضمون کتیبه های دینی و الهی نقش شده بر روی مناره ها، در ارتباط مستقیم با اصل ارتفاع در مناره های دوره اسلامی و مناره های دوره سلجوقی مورد مطالعه است. این پژوهش به روش توصیفی، تحلیلی و مطالعات آن به صورت کتابخانه ای به سرانجام رسیده است.

کلمات کلیدی:

سلجوقیان، مناره، کتیبه نگاری، صفات مطلق خداوند

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1571295>

